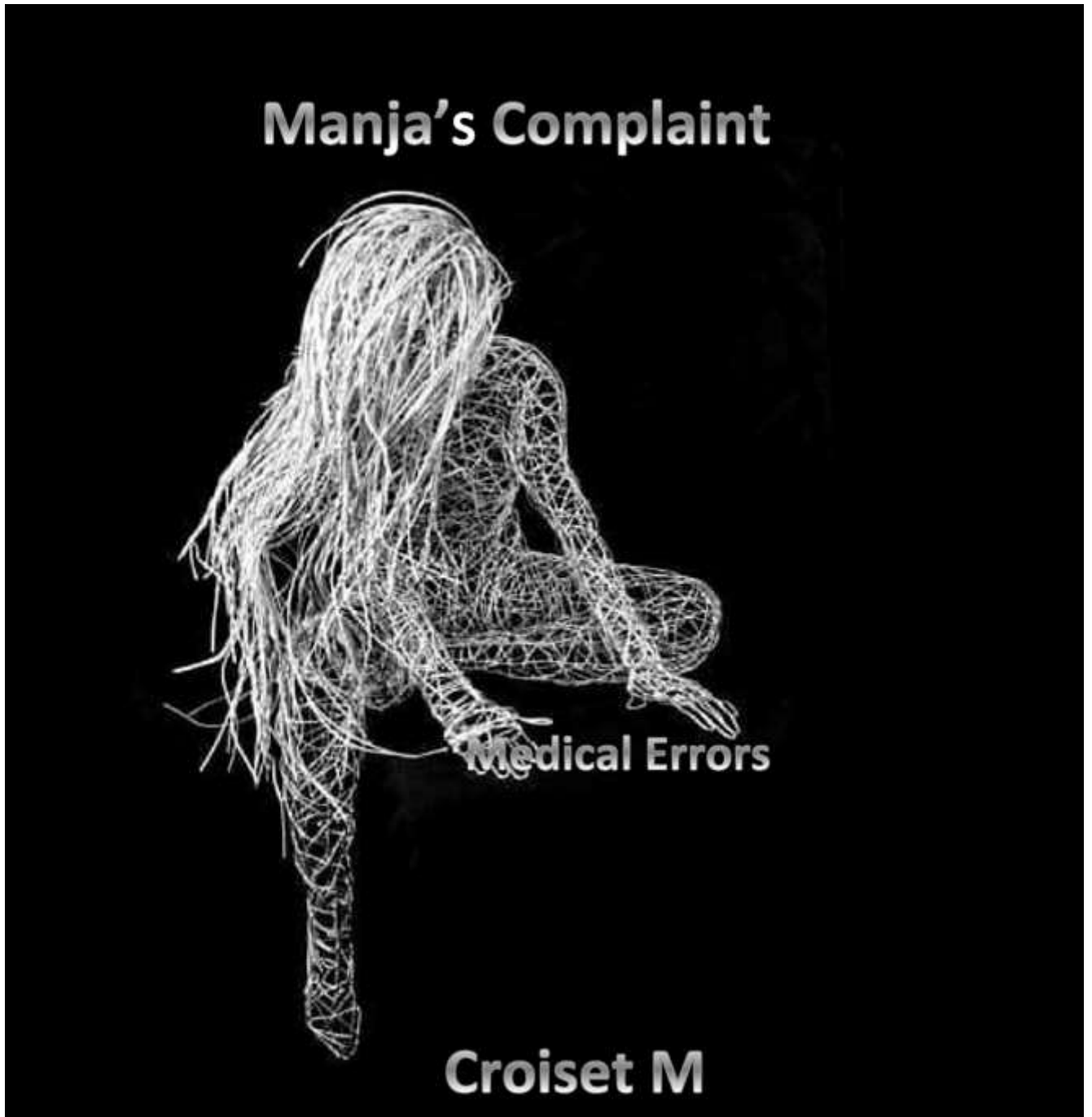

**MANJA EN KLINIEKEN WERD VAN KAMELEON TOT ACTIVISTE en BRAVE
MEISJE SCHRIJVEN GEEN GESCHIEDENIS, BRAVE WOME CREATE HISTORY**

CROISADE VAN EEN CROISSET

The sculpture by: Simone Wojciechowski met haar toestemming,

Uitgehold, leeggezogen: vertegenwoordigt deze sculpture meer dan ik verwoorden kan.

Mijn zusters, de oudste verhuisd, geen adres noch telefoonnummer. Een keer hier voor de deur in de auto, terwijl haar zoon binnen was. Marjolijn hier in april en de dames samen weg, denkend dat ik sliep en de oudste misschien niet op de hoogte van de camera's. Samen binnen, samen zien wegrijden, met geen pen te beschrijven.

November 2020

Foto Kleine - Gartmanplantsoen: Marjolijn Croiset
 De foto van ons huis: Ik neem aan door mijn moeder
 genomen vanaf de Ziesenskade. En bij de auto.
 Paula Croiset-Kool 11 maart 1918- 11 mei 2012.
 Voor de meeste andere toestemming bij 'Shoa'
 Het geboortekaartje van en door mijn vader.
 O.L. Croiset 24 april 1915 – 18 november 2011
 Mijn moeder de persweeën, mijn vader de
vrijheid van drukpers. Deze foto, een schnitt uit
 een klassenfoto vol lachende kinderen Elisabeth
 Wolffschool. Laatste leerjaar 11 jaar jong.

Foto 1961, vakantie in Engeland, op een camping in Devon. De Morris Oxford van mijn moeders
 Wiedergutmachungsgeld. De door mij zo gehate foto op de hoes van de DVD gekozen door Willy
 Lindwer, 15 jaar en volkomen in de kreukels. Het geld kwam van pas, zo'n schuld valt nooit af te lossen.
 Een poging tot verslaggeving niet als een emotioneel egodocument, daar zal ik niet in slagen.
 Desondanks, hoop ik een duidelijk impressie voor de lezer. Ik wil een boodschap doorgeven.
 Een grote ☺☹. Om de nagenoeg ongeloofwaardige gebeurtenissen te benadrukken, ware het
 sterker zijn geweest als dit niet in de Ik-vorm geschreven zou zijn. Per slot van rekening heb
 ik hoog in het vaandel dat objectiviteit niet bestaat. Tijdens het schrijven/en ervoor waren er
 familiale zaken, die me dusdanig beschadigden, dat ik niet anders kon dan ze meenemen,
 CROISSET EEN VERKNIPTE DYNASTIE. Als gevolg van wat Hitler aanrichtte, stuk voor
 stuk geven ze door. Ieder denkend, ik doe het anders, maar wie kijkt er echt in de spiegel en
 wijst niet? Altijd weer had ik compassie met de ander het is op. Een paar mensen zal ik
 blijven koesteren. ♪ ☺ Ik meende achterhaald, maar gaandeweg het schrijven bleek het
 tegendeel het geval, niet kwaad op mijn ouders, maar verwerkt een illusie. Zo opende ik de
 film en ik begin en eindig dit boek ermee.

*“Nadat ik bij mezelf te rade ben gegaan, een heel dilemma.
 Ben ik tot de slotsom gekomen dat deze geschiedenis verteld moet worden.”*

Voor mijn nieuwe lezers het boek is geschreven

Manja's EIGEN IDIOOM

Het boek

mijn leven achter onzichtbare tralies

opende ik met; Nieuwe grammaticale vorm:

“onverwerkt verleden tijd”

Die grammatica was achterhaald, vroeger is dood. Kom maar op film nr. 2 hier thuis het
 (para)medische circuit en de bureaucratie zijn een lange ongelijke strijd geweest. Al lezend
 zal het duidelijk worden, waarom ik het door de bank genomen niet zo op familie en artsen
 heb. Een misantroop geworden, empathie maar een enkeling. Sommigen zitten in mijn hart en
 daar ga ik voor door het vuur. Een nieuwe lijdensweg door medische missers en starheid, de
 reden dat ik dit boek aanpas met een nieuwe cover. En heeft

het is beter jong te sterven dan lang te lijden

een nieuwe dimensie gekregen.

MANJA EN KLINIEKEN WERD VAN KAMELEON TOT ACTIVISTE en BRAVE MEISJE SCHRIJVEN GEEN GESCHIEDENIS, BRAVE WOMEN CREATE HISTORY

VAN KAMELEON TOT ACTIVIST
HET MEDISCH CIRCUIT
HET PLEONASME VAN DE GESLOTEN CIRKEL
MANJA'S COMPLAINT

Een lange gang door de psychiatrie en de gevolgen.
In de tegenwoordige tijd, de gevolgen van het **stigma**.

Deze uitgave hoofdzakelijk de gevolgen, vandaar de gewijzigde titel. Vroeger de aanklacht puur tegen de psychiatrie, maar nu geldend voor vele disciplines. Familie en anderen met hun benamingen en beschuldigingen aan mijn adres. Een boek dat ogenschijnlijk over de psychiatrie gaat en waar de huidige fysieke invaliditeit niet voldoende uit naar voren komt. Een stukje geschiedschrijving.

een kind dat zich niet gezien voelt en niet (h)erkend wordt,
is niet in staat zich te ontwikkelen
Manja en klinieken, is de miskennis niet veel fnuikender gebleken?

mede door recentelijke ontwikkelingen en bewustwordingen, trek ik die conclusie.
Tevens de reden van een andere uitgave, titel en cover. Ik denk aan de titels van de boeken van Simon Hammelburg en Josua Ossendrijver, eerste genoemde Broken on the Inside, de tweede Verdoezeld Verleden, een andere lading nl. het taboe, dat rustte op mijn leven in de psychiatrie. Psychiatrische patiënten, toneelstuk en film Kinderen van een mindere god.
* Het ging over doven, maar van toepassing op mensen met het stigma geestelijk gestoord.

*Children of a Lesser God
Geschreven in 1980 door Mark Medoff Film 1986

ONCE AGAIN THE SO-CALLED HEALTHCARE IS MY WORST ENEMY

Ik ben geboren daar waar alles gebeurde...

De ongewenste baby uit een depressieve moeder,
het stille kindje, haast onzichtbaar de goede leerling,
het knappe balletmeisje, maar altijd was er die mysterieuze angst...
die veel later manifest zou worden, decennia verder begreep ik pas waarom.

Een foto vanuit ons huis, Lijnbaansgracht 250 I, Amsterdam.

HET HUIS WAAR IK GEBOREN BEN.

Wat een vreemd idee, het ziet er zo rustig en vredig uit. De oorlog was voorbij.
Als oorlog, maar niet voor de slachtoffers, onvoorstelbaar de man in de linker erker,
mijn vader 31. Hij had jaren KZ achter de rug, mijn moeder 28 en wel haar man
en kinderen, maar de rest heeft de SHOAH niet overleefd.
Opeens klinkt Manja en klinieken meer dan logisch

Ik ben vernoemd naar het boek **Manja** van Anna Reiner in Exilverag gedrukt. Haar echte naam, Gmeyner, uit de nalatenschap van de vermoorde grootouders. Een pseudoniem heeft voor mij pejoratief een andere lading dan illegaal. Als ik een jongetje was geweest Serge een verhaal op zich. Beknopt in KZ Sachsenhausen heeft mijn vader voor een Russisch jongetje gezorgd, dat kind is met geweren op hem gericht van hem afgerukt

DE BRON

de pas geboren baby
wordt verschoond en gevoed
maar de warmte ontbreekt
de basis voor een problematisch
leven is gelegd

ze zal zich nooit
geliefd en veilig weten
of was ze al eerder vergiftigd
in de baarmoeder
van de depressieve vrouw

ze voelt zich niet gezien
en naamloos
jaren van ogenschijnlijke
stilte volgen

later nadrukkelijk aanwezig
maar het "niet bestaan"
zal nooit over gaan

het is niet mogelijk
van haar te houden
de zadjes ontkiemd

diepgeworteld en onuitroeibaar
voortgewoekerd als metastasen bij kanker
overal hebben ze zich genesteld
in de geest én in het lichaam
er blijkt geen kruid tegen gewassen

hoe lang heeft ze in therapie verteld
dat ze een gelukkige jeugd heeft gehad
dat hadden haar ouders haar immers verteld
ze zweeg en zweeg en zweeg
ze had toch ook niets te vertellen
ze was alleen maar bang

nu is ze storend niet meer te stoppen
kennelijk nog heel veel in te halen

het peutertje is bang
voor het rinkelen van de telefoon
en kruipt onder de eettafel

waarom

Onderstaande in therapie bij D. geschreven.

PGB HV

DE KLEINE EN DE GROTE BEER

SYMBOOL

buiten onder de sterrenhemel
zag ik de grote beer
en voelde ik je aanwezigheid
denkend aan het moment
dat jij de grijze beer gaf
om me te troosten
en aan die keer
dat jij voorlas uit
welterusten kleine beer
nu ga ik wat rustiger
naar bed
jij en ik
de grote en de kleine beer

© Manja Croiset

gaan
ed."
auto,
mee
ziek.
gen,
enis
V-er.
ht.

De Kleine en de Grote Beer. David en ik.

Chronologie ver te zoeken

DE DANS

lichtvochtig gracieus
rond en vriendelijk
dan de beweging
fors en vierkant stampend
overgaand in zwaar lomp
traag en uit gebuikt
een boertige figuur neerzettend
gevolgd door een ontmoeting
een flirtende blik
een uitnodigend gebaar
de dranklucht kun je bijna ruiken
dans of het leven zelf

Het vermogen behouden.

slechts genoteerd nadat ik het in maart 2006 zo neerzette

Sine Cure

het onbevangen kind
weet niet
wat het te wachten
staat

onbevangen ben ik
nooit geweest
wat me wachten
stond wist ik niet

Een kind neemt alles als vanzelfsprekend aan, zonder communicatie geen
vergelijkingsmateriaal.

'och' het hummeltje
heeft ontstoken oogjes
's morgens verkleefd
van het vuil gingen ze
niet open zonder
schoongemaakt te zijn
paniek in deze 'blindheid'
maar nog zonder geluid
1 ½ 2 zal ik geweest zijn

wieg me als een baby
voed me als een baby
was me als een baby

misschien dat ik dan
slapen zal

ik fluister lieve woordjes
tegen het bange meisje
aai haar zachtjes
in een poging
haar te kalmeren

het lukt maar eventjes
heel voorzichtig wieg
ik haar

je mag niet van
haar zijde wijken

ze zou gesponnen
moeten zijn in een
web van
onvoorwaardelijke
liefde

FANTOOMPIJN

verloren kind

fantoompijn

voor zo'n amputatie

bestaat geen prothese

soms zou ik willen

dat er een god was

Roefje was al overleden.
ik zou deze tekst helaas te vaak gebruiken

Als ze als kind niet altijd zo stil had hoeven zijn
Had ze vandaag misschien het hoogste lied gezongen
Als ze als kind niet altijd zo alleen was geweest
Had ze vandaag misschien allang iemand gevonden
Als ze als kind niet altijd zo bang had hoeven zijn
Had ze vandaag misschien van iemand durven houden
Als ze als kind niet altijd zo'n puinhoop had gezien
Had ze vandaag misschien kastelen kunnen bouwen
Als ze als kind de warmte van de zomer had gekend
Was ze die warmte in haar winter nooit verloren
Als ze als kind de warmte van een nest had gekend
Had het haar hele leven lang niet zo gevoren
Als ze als kind niet al zo oud had hoeven zijn
Had ze vandaag nog een kinderlied gezongen
Als ze als kind gewoon een kind had kunnen zijn
Was ze vandaag als een kind opnieuw begonnen

Liselore Gerritsen

Er staat Liselore Gerritsen, ik voelde Liesbeth List

Wiegen kan niet door het beschadigde evenwichtsorgaan.

GESCHREVEN IN HET OUDERLOZE TIJDPERK maar de gedachten veel ouder.
Voor mij, de schrijfster klopt het gevoelsmatig, voor u als lezer, is onderstaande niet correct.

TWEE GENERATIES

Het oudste en het jongste kleinkind van mijn ouders
16 jaar verschil. Van twee verschillende dochters.
Dit vertegenwoordigt voor mij geborgenheid.
het oudste *achterkleinkind 16 jaar jonger

Mijn moeder wilde heel graag *en mij had het ook leuk geleken*, een foto van de hier één jarige nu 32 36 en haar achterkleinkind, nu 16 20. Het verschil was even groot, maar de getallen klinken natuurlijk anders dan toen ze drie jaar *nu 8* geleden overleed. Februari 2019 Het kindje op schoot, is moeder geworden. Iedereen leeft, niemand's pad gaat over rozen, maar toch. De zo vermaledijde en verguisde ouders, hield dat zootje ongeregeld bij elkaar en zouden meer dan vreselijk hebben gevonden, wat hun intussen mondige jongste dochter wordt aangedaan. April 2020 Inbar heeft nu gehoord over de film en Yad Vashem en wil weten. Tot wie wendt ze zich tot haar oudste broer, niet tot haar moeder, hij op zijn beurt weer naar mij.

ze heette een moederskindje te zijn
als pappa niet thuis was
zowat aan haar vastgekleefd
hoe anders was de werkelijkheid
een moeder die geen veiligheid uitstraalde
het bange meisje durfde niets te ondernemen
wel 20 keer per dag vraagt ze
mam hoe laat is het
het gaat de moeder vervelen
ze wil het niet meer zeggen
de volgende dag kan ze klokkijken

kindje op moederschoot is een plant
ogentroost eveneens
en een genaamd
luck in the bedroom

Is het om te weten wanneer pappa thuiskomt? Vul ik nu in.

moeten stoute/slechte kinderen
gestraft of geknuffeld
standje/corrigeren
en dan troosten,
vul ik in
want leren moet wel

heb ik ooit geleerd

Met juffrouw de Mooij dit is echt idioot, totaal in de verdrinking
Meer kinderen die niet 'blij' kijken.
Eveneens idioot. Pedagogen. Sorry, hoor maar

op de kleuterschool niet scheppen
Marjolijn dol op kleien we kochten een
bonk grijze klei was dat in een winkeltje op
de hoek van de Spiegelstraat en de Keizersgracht

we zitten aan de eettafel mamma heeft
ter bescherming van onze kleding
plastic mouwtjes genaaid
van onderen en boven elastiekjes
zodat ze bleven zitten

ik heb nog een beeldje van Marjolijn
staan dat ze maakte als kind
heb ik überhaupt de klei aangeraakt
ik zou het niet meer weten

Een jongetje teveel voor Manja Ein Roman um Fünf Kinder

Hoe was het mogelijk dat ook op de kleuterschool niet aan de bel is getrokken.

Mevrouw/mijnheer uw dochtertje zit daar maar verstijfd en speelt niet. Ik heette lief te zijn, maar ik kon niet spelen. Zelfs letterlijk onzichtbaar gezien het volgende incident.

sinterklaasfeest op de kleuterschool
 er is een tafel met pakjes
 één voor één mogen de kinderen
 wat uitzoeken het meisje onzichtbaar
 er blijft een pakje over
 zeker één te veel zegt de juffrouw
 en ontdekt dan het meisje
 zeker één te veel zegt de juffrouw
 en ontdekt dan het meisje

waarom heb je niets gezegd
 vraagt de juffrouw
 jij bent zo lief
 je had als
 eerste gemogen

OOK KLEUTERSCHOOL

weg is het lijfje
 ze zet haar tandjes in
 haar arm de beet die ziet
 de juffrouw wel
 wie heeft dat gedaan
 vraagt ze
 ze kan niet zeggen ik
 sprakeloos wijst ze een meisje aan
 dat altijd ** 'de gebeten hond' was ** 'stout' was
 schaamte en schuld
 de tanden diep in de huid
 het gezicht van het klasgenootje
 diep in het geheugen
 gegrift

“ Regent het of denk ik alleen maar dat het regent.”
 Een maand op het land?

Zulke dingen heb ik regelmatig. Als wetenschap boeiend, als gedachte angstaanjagend.
 Ik vertelde aan mijn moeder. Ze sprak de bemoedigende woorden:
 Ik dacht aan een Rus in de Stadsschouwburg.

“dan ben je dus echt gek.”

**Opnieuw schiet ik vol. D. vroeg: “ hoe oud was je?” Vier antwoordde ik. Hij zei én verjaard
 én te jong, maar niets ergers dan vals beschuldigd worden en Greetje was lief en vroeg me op
 haar verjaarsfeestje. Mijn moeder begreep niet, dat ik wilde.
Weer snijdt het door me heen.

Nogmaals een messteek van schuld en schaamte, 64 jaar verder en 20 geleden, dat ik het
 vertelde.
Schuld en boete, Fjodor Dostojevski.

Die portie heb ik ruimschoots binnen.

DE KERSENTUIN Tsjechov

Karin van Coeverden in een sneeuwlandschap

ik waan me heel even onderdeel van
 “een zwaarmoedige Russische roman.”
 Mijn reactie “geen Anna Karenina, a.u.b.”

PLASSEN DOET PIJN, PLASSEN DOET ZO'N PIJN.

bij de dokter
de onderzoekstafel
staat midden in de kamer
ze is nog zo klein
daar ligt ze
aan het eind zijn bekkens
ze ziet ze
ook het bureau de gordijnen en het raam
alles in haar geheugen gegrift
achter haar staat een vrouw in een witte jas
die houdt haar bij haar polsen vast
de dokter heeft Bretels
wat gebeurde...
ze ligt met haar benen wijd
voorbij

NOG 40 TALEN EN JE HEBT DE WERELD POLITIEK

ze wordt getroost
de vrouw in de witte jas
neemt haar mee naar een vitrine
en haalt een doosje met vakjes
tevoorschijn waar ampullen
in hebben gezeten
ze krijgt het

Hoe is ze daar gekomen met haar vader met de moeder, op de fiets? Het zal allemaal nooit meer terugkomen. Lang is er in psychotherapie abusievelijk aan seksueel misbruik gedacht, echter na de menopauze kwamen de klachten terug en werd Lichen Sclerosse geconstateerd.

'VER'KLEURDE HERINNERINGEN

UPSIDE DOWN een goede weerspiegeling

moeder en dochter in gesprek
over nu en lang geleden
de moeder maakt ovenwanten
van rood wit geblokte stof
de dochter zegt dat brengt me
terug bij het kleuterschoolkussentje
waarop ik zat ook genaaid door de moeder
omdat het meisje bij het zitten zo'n pijn had

de moeder zegt rood was het wel
maar niet met wit met allerlei figuurtjes
het lijkt onbelangrijk
maar de juistheid van het geheugen
is in de context van therapie wel
van waarde zoals ook het bezoek
aan de huisarts vanwege diezelfde pijn
loek dat herinnert de moeder zich
en het bevreedt haar nú *
dat ze niet mee naar binnen mocht
en dat ze dat toen aanvaard heeft

Het was schipperen-zonder god- met de ruimte, maar de
ogenschijnlijke chaos is uiteindelijk een voltooide puzzle.
Maar een ongeloofwaardige geschiedenis.

*conclusie, dan was ik er dus met mijn moeder heen

ELISABETH WOLFFSCHOOL

ze komt uit school
met haar eerste rapport
oh dit kind kan ook leren
had ze geen naam en
wisten ze niet wie ze was

niet grappig
ik kon niet spelen
maar wel verstoppertje
maar als ik niet gevonden werd
kon ik niet uit mezelf
te voorschijn komen

en op school bij trefbal
rottig agressief spelletje
was ik dus zo goed
in verstoppen
dat ik vrijwel altijd
als laatste overbleef
en maar ontwijken
wat er op me af kwam

Dat is dan een school later, maar hoe kan ik dat ik hier nooit kwam met Alissa?
ze woonde er om de hoek, we gingen ernaast naar Desmet, Artis, Kriterion.

DE HOLLANDSE SCHOUWBURG

Later los van therapeuten, zo verteld als hieronder beschreven aan de cineast, wel gezegd tegen de -iater. Maar diens reactie *ik weet het niet letterlijk* was er een van ongeloof: “je gaat me toch niet vertellen dat het aangeboren is?” “Ja, zeker, in elk geval deels.” Nog niet eens heel lang geleden hoewel mijn theorie nu ook in medische bladen wordt beschreven. Een combinatie van deze door mij genoemde feiten.

Ik noem mijn vader de rots in de branding, maar een vertrouwensrelatie was er evenmin, in mijn vroege lagere schooltijd had ik een enorme karbonkel op mijn borst. Ik durfde het niet te vertellen. Bij de gymnastiekles tijdens het omkleden ziet een klasgenoot en schrikt. Er is een litteken van.

Stenen spreken niet. Mijn vader was een enorme treiterkop, dit was geen pesten, maar dat dacht hij echt. Hij had vrij genomen om met mij naar de huisarts te gaan, een al maanden durende ernstig zweer rond de nagel van mijn rechter wijsvinger *het topje staat nog altijd scheef* hij zei: “die wordt er uitgetrokken” ik denk nu omdat het bij martelen in kampen gebeurde. Ik hield niet van mijn moeder, als ik op mijn gemak was geweest, had ik kunnen spelen en van alles ondernomen. Ik wachtte eindeloos op pappa, *mijn vader die meestal pas thuis kwam als ik al in bed lag*, bleef onder moeilijke omstandigheden beheerst/ kalm. Zijn drift van andere aard. Voor mijn ouders was ik bang, allebei streng en consequent, nu denk ik compromisloos. Wel kritiek, maar eens een pluim, nee. Plagen is anders, kan een grapje zijn waarvan je bloost of lacht, dat voelt als kietelen en toch voelt het als huilen. Lang en breed volwassen, schrok ik zo, als mensen gingen scheiden en de kinderen aan de moeder werd toegewezen.

ONVEILIGHEID

mijn moeder die geen moeder zijn kon
mijn vader een onwrikbaar brok graniet
tevens mijn rots in de branding
op den duur holt de eeuwig beukende zee
zelfs daar slijtplekken

Pas bij mijn PGB zou dat veranderen. Toen ik mijn ontdekkingsreis maakte, kwam ik tot deze theorie, zo vertelde ik het ook in de film. Mijn moeder was zwaar depressief, behalve een emotie is depressiviteit ook chemie, die gaf ze al aan me door in de baarmoeder. Net als bij verslaafden vergiftigd geboren. Mijn moeder kon prachtige jurkjes voor ons naaien, maar van haar vingers en handen bij afspelden, griezelde ik zo ontzettend van haar. Verderop in het boek onder invloed van LSD zou ik tijdloos uren zeggen:

“pappa kom nou, pappa kom nou.”

Ook met LSD regressie Dr. AH ziet een baby'tje en zegt: “O, dat heeft een moeder nodig.” Hij verliet mijn kamertje en stuurde een verpleegster, ook bij haar geen geborgenheid. Ik zei:

“je bent waardeloos, maar je mag niet weggaan.”

Jan Foudraine schetst in de film, *Manja; een leven achter onzichtbare tralies*, door de cineast Willy Lindwer een duidelijk beeld hoe het was en had moeten gaan. Helaas heeft hij me nooit zo behandeld. Ze wisten ook niets van me... Een paar jaar voor zijn dood, sprak ik met mijn vader over wat ze me aan gedaan hadden. Hij ontkende het niet, toen ik zei: “Niet ik was de bron, maar Paula.” Zijn antwoord: “ja, maar met haar achtergrond, kon je haar toch niet op laten nemen.” Een meisje van 16 dan wel? Ze dachten toen nog helemaal niet zo, ik was de gek. Voor mij niet, maar hij is gelukkig wel voor zijn oudste kleinzoon gaan staan,

Trauma's bij baby's

Door onze correspondent

NIJMEGEN, 22 APRIL. Van de twintig kinderen die op 5 april werden geboren in één van de vluchtelingenkampen in Macedonië, zullen er zeker vier ernstige psychiatrische gevolgen ondervinden van de gevolgen van de oorlog in Kosovo. Dat zei professor B. Schreuder vanmiddag in zijn oratie 'Wat niet weet, wat wel deert' bij de aanvaarding van de bijzondere leerstoel Transgeneratiele Oorlogsgevolgen aan de Nijmeegse universiteit.

Volgens Schreuder, directeur van de Stichting Centrum '45, kunnen ook ervaringen die kinderen zich niet lijken te herinneren, een ingrijpende invloed hebben. Ten onrechte wordt volgens de hoogleraar verondersteld dat zeer kleine kinderen geen gestructureerde herinnering hebben. Kinderen kunnen bovendien psychiatrische problemen ondervinden door traumatische ervaringen van hun ouders. Schreuder gaat ervan uit dat de oorlogsgevolgen worden doorgegeven van ouder op kind, transgeneratieel. Zo kunnen traumatische ervaringen zich in het lichaam 'verankeren' door blijvende storing van het hormonale systeem. Het kan ook te maken hebben met de prenatale stress die de moeder aan het kind 'doorgeeft'.

toen hij in moeilijkheden was. Ik zal daar verder niet op ingaan. Op een avond zit ik hier thuis naar een film te kijken, een gespeelde documentaire. Een jongetje is thuis niet te handhaven en moet worden opgenomen. De ouders hebben stad en land afgereisd om uit te zoeken wat het beste was. Dat had bij mij ook moeten gebeuren. Poolshoogte nemen. Hij wordt weg gebracht. De vader zegt tegen zijn zoontje: “ik zal er altijd voor je zijn.” De vader kan de slaap niet vatten, stapt in zijn auto rijdt erheen en belt aan. Ze willen hem niet binnen laten. En het was nacht en er gold een periode om te acclimatiseren daarom geen bezoek. *Dat was ook in Zeist het geval.*

De man houdt voet bij stuk en komt bij zijn wakker liggende zoontje...

In Veluweland heeft Foudraine me een keer geweldig opgevangen, al jaren woonde ik niet meer thuis, mijn ouders gingen met vakantie en kwamen me opzoeken en goedendag zeggen. Ik raakte toch in paniek van verlatenheid. Hoe het kwam dat F. dat wel oppakte? Geen idee. Kort geleden spit ik oude brieven door en kom er een van mijn vader tegen, het lijkt wel of je ons geen vakantie gunt. *De plaatjes, die zo vals getuigen van een blijde jeugd.* Boudewijn de Groot.

Trauma's bij baby's Decennia had ik geen inzichten en daarna was ik mijn tijd ver vooruit krantenartikel vertegenwoordigt precies mijn standpunt. Een lieve en goede psychiater, al 30 jaar in mijn leven, geen jong broekkie. Zei nog geen 8 jaar geleden: “Kom op Manja, je gaat toch niet zeggen dat het aangeboren en pure chemie is?” “Ja, zeker.” Natuurlijk had ik een beter leven gehad zonder straf en met acceptatie en meer liefde. *Bijgaand artikeltje kende ik niet*, toen ik overtuigd raakte van hoe het werkelijk zit. Het Centrum '45 is wel degelijk gespecialiseerd in oorlogstrauma's, het Sinaï Centrum staat er eveneens om bekend. In de tegenwoordige tijd kan ik er niet over oordelen. Toen ik er in de jaren zeventig en tachtig was opgenomen,

was er geen sprake van aandacht voor de traumata ten gevolge van de oorlog. Het Sinaï Centrum. Het enig joodse eraan was de kasjroet. Ik heb er wel geleerd over de joodse hoogtijdagen en allerlei gebruiken. Een stukje cultuurgeschiedenis, maar geen zinnige therapie. Dat gold ook voor het christelijk sanatorium waar de mishandelingen erger waren. En toen ik dan toch weer het huis uit moest, *koos* ik het Sinaï Centrum bewust op zoek naar

mijn *roots*. Uiteindelijk heb ik de zoektocht hoe ik zo geworden ben, zelf gemaakt. Jaren geleden sprak mijn vader zijn bewondering uit, bij weer gedumpt zijn door een therapeut, *ook al begreep hij het nut niet* dat ik weer doorging en op zoek bleef. Het heeft me uiteindelijk Dit psycholoog DR en Hal gebracht. Hun acceptatie grandioos, maar ze zaten er volledig naast.

de wereld was slecht
volgens onze ouders
en wij hadden het goed
het was naar thuis
wat moest de rest
dan wel niet zijn
steeds verder kroop ik
dat zieke nest in
i.p.v. de wereld te verkennen
en zo is het losmakingproces
niet op gang gekomen

OUTCAST

ze kreeg mooie rollen zei
mijn zus in de film
1966 toen was ik 'elders'
nou en of uitverkoren dansen
voor de Unicef rechtstreeks op tv
gingen mijn ouders ergens kijken
het dochtertje van de burens niet gekozen
we zaten op dezelfde dansschool
zij keken wel en deze foto eerder
door hen gemaakt
zelfs op het polygoonjournaal
ook daar geen ouders....
ALLEMAAL OORLOG ?

NIET CHRONOLOGISCH

mijn eerste paniekaanval op school
daar heb ik mijn eigen gevoel ingelegd
bij de Griekse les
ik gá naar de docent Kohnhorst
die me naar de secretaresse
van de rector stuurt *mevrouw Krol*
Marjolijn ziet me er en komt op me af
ik loop snel bij haar vandaan en ga gewoon
naar het volgende lesuur Frans bij juffrouw Veen
Marjolijn zal het wel thuis verteld hebben
maar tegen mij is niets gezegd

Hoe vaak zeg ik tegenwoordig:

“ik heb geen praatpaal nodig, maar een klankbord dat resoneert”

Liever geen valse noot.

De maat heb ik ook nooit weten te houden. Homoniem. Hij wordt me wel genomen. Mijn wonden likkend, hele dialogen met mezelf in gedachten met derden. **Mayday na May Wassenaar Arnhem**

als een adelaar
op zijn prooi
is het angstbeest
op me gedoken
vastzittend in de klauwen
de vlijmscherpe snavel
maakt diepe wonden
als ik nog los kom
blijvende littekens

HUIS CLOS J.P. SARTRE

met gesloten deuren
steeds verder inleverend
telkens een kamer ingaan
een leven lang deur dicht
geen terug
nu is er geen
nieuwe kamer meer
trapped

bij laatste hoofdstuk, metafoor tabs toelopende fuik

EEN
GROTE
SPRONG
IN DE
TIJD

Ondanks mijn rapporten, heb ik altijd gedacht: 'goed' dat ik vastliep, ik was toch te stom voor het gymnasium. Mijn eerste zichtbare paniekaanval in de

bioscoop bij Ben Hur laatst op de televisie ik wilde niet kijken naar 'nostalgie' met die associatie. **FACEBOOKCONTACT** Kort geleden hebben een oud klasgenoot en ik elkaar daar hervonden en kreeg ze wat mee over mijn leven. Ik kwam bij haar thuis in de PC Hoofdstraat. Haar ouders hadden een dansschool, een klassenavond in de ballroom met Alexandra van Oosterum, Joost Nuissl, *eerder dan hij stond ik in de Kleine Komodie* Ernst Wesselius een toneelstukje. De eerste twee koningin en koning, Ernst en ik de prins en prinses. Terug naar Alexandra, ze schreef op Facebook: "ik was jaloers op jou, ik vond je zo mooi bij het bord voor de klas." En ik op haar, zij had een vriendje. Op deze klassenfoto 1° leerjaar 1958, zie je dat ik niet in de camera durfde te kijken. Meisje in de geruite blouse, Alexandra ervoor. In het voorjaar van 1960 ik ben nog 13, gaan mijn ouders een paar dagen naar Parijs. Ik durf niet met mijn zusjes thuis te blijven. Ik zal bij Eva en Eli logeren, die

bellen gelukkig af. Een avond, ik verberg dat voor mijn zussen, zo een enorme rugpijn. Naar bed gegaan, daar heb ik geen herinneringen aan, en naar school. Kom thuis, ga naar de wc en blijf te menstrueren. Ik roep Marjolijn en die geeft me maandverband. Later hoorde ik, dat mijn moeder tegen mijn oudste zusje had gezegd: "houd Manja in de gaten, want..." Hoe normaal zou het zijn geweest om voor haar vertrek me even apart te nemen? Plus de kamer van de oudste was drie verdiepingen hoger en ze was vaak met haar vriend op pad. Die zomer met vakantie in Frankrijk, 14 oog ik heel goed, zo ontspannen. Stomverbaasd wat ik durfde daar op dat bruggetje, maar het was al mis. Iets voor Marjolijn, niet voor mij. **Gewoon** meegedaan? Foto rechtsboven Op alle scholen had ik normaal vriendinnetjes. Kleuter - lagere en gymnasium. Op het Barlaeus in de 3e mee met een schoolkamp van een paar dagen met kinderen uit verschillende leerjaren. Marjolijn was mee. En het grote feest van het Barlaeus gymnasium 75 aan de Weteringschans heb ik nog meegemaakt. De fakkeloptocht vanaf het Singel onder leiding van de brandweer, dwars door de binnenstad, zo imposant. Je moest minimaal 14 zijn en vanaf de derde klas, zittenblijvers, die oud genoeg waren domme pech. Jorik Aler bij mij in de klas een te jonge leerling uitgesloten, oververtegenwoordigd in de jubileum film gemaakt door Charlie Hilm. Grote emmers op het plein voor school en een feest in de aula. Onder toezicht van de brandweer en politie tijdens de tocht ik. Leuker dat het zo grote slotfeest in het Tropenmuseum, wel mijn eerste en enige nachtfeest. Mijn vader kwam ons toen halen om 3 uur. Marjolijn net met Fred Opperdoes, wachtte solidair en veilig tot Odo kwam. Charlie Hilm diverse jaren ouder dan ik, Facebook contact en vreselijk aardig. Hij heeft positief gestemd op de verkorte versie van dit verhaal ingezonden voor de schrijfwedstrijd

Kz. Syndroom niet erfelijk, wel overdraagbaar.

Met deze zin loop ik vooruit op mijn zo laat gekregen inzichten. Wie weet was het helemaal nog niet bekend. Dom psychiaters hetzelfde als met andere trauma's.

De meeste Traumata bestaan uit TRAUMAMA en TRAUPAPA

VOLGENDE EPISODE OPNAMEN DE DIVERSE ARTSEN. Dokter Lankhout wilde mij alleen zien in zijn praktijk. Nu vraag ik me af wat hij toen gedacht heeft. Ik sprak dan wel nergens over, maar de communicatie was zonder meer niet van de bovenste plank. Pappa heeft toen afgebeeld. Geen opname zei HB, maar wel weg. Daarom naar *oom* Wim, pappa's beste vriend nog uit de JVA, huisarts te Gramsbergen, een echte dorpsdokter en zijn vrouw *tante* Olga *half joods*. Pappa bivakkeerde er in de tijd dat hij in Almelo werkte en toen hij niet meer kon in een eerdere fase. Met Wim ging ik mee op de rondes, dwars door weilanden en dorpjes. In de auto, als hij binnen was bij patiënten, niet bang. Ja, voor zijn hond Fellow die gewend was op de stoel naast de bestuurder te zitten. Gewoon wegduwen zei Wim. Beima en hij kenden elkaar. "Beima en de vrouwtjes" zei hij, later zou ik daar één van worden. *Op nog veel latere leeftijd zou ik in Wim's leven een rol gaan spelen. Na de dood van Olga zocht ik hem regelmatig met mijn vader op en Wim zei tegen hem: "als ik jonger was dan wist het wel." Niemand heeft dat verder geweten en mijn getuige leeft niet meer, dat is verder niet relevant.* Ze hadden in de oorlog een joods meisje in huis, Ruth Bueno de Mesquita, Geesje heette ze daar, het dorpje wist, maar niemand deed wat, inclusief de NSB burgemeester. Als grotere kinderen daar logerend, was zij er ook vaak, daar nog altijd Geesje. Melk moest ik drinken van Olga, omdat ik zo mager was, die lustte ik niet en gooide ik in de wc. Tegen Wim: "geef dat kind medicijnen" en die gromde: "ze slikt al genoeg." Ik wou naar huis terug en het mocht, verkeerde beslissing? Mijn moeder kon me geen veiligheid bieden als mijn vader op zondagavond vertrok, klampte ik me gillend aan hem vast "niet weggaan" kort geleden dacht ik aan Serge. Wat moet dat voor mijn vader betekenen hebben? Verdrongen of flashback. Wie weet was het helemaal nog niet bekend. Dom, psychiaters hetzelfde als met andere trauma's. **ALLES WAT JOODS WAS**, was taboe. Dat wist ik nog niet. Het Sinai Centrum was voor die tijd modern. De hulpverlening zou een afspiegeling blijken van andere mensen in de maatschappij, niet zo verbazingwekkend op zich. Overspel, zelfmoord, een transsexueel, bisexueel, polygamie, een pedofiel, seksueel misbruik en ander fysiek en geestelijk geweld, legio scheidingen, werkelijk alles maar dan ook alles van de doorsnee. In WESTERSE gevangenissen is men beter af dan in Psychiatrische Inrichtingen SCHENDING van DE RECHTEN van de MENS. Mishandelingen in de psychiatrie toegebracht aan een indirect oorlogsslachtoffer. De 'hulpverlening' heeft alleen nieuwe trauma's opgeleverd. Enkele uitzonderingen daargelaten, is de zorg nog steeds abominabel. Niet altijd van toepassing op de artsen, maar de instanties die deels alleen uitvoeren wat door de politiek is vastgelegd. Ook dat is ten hemel schreiend en een belasting van de Niet humaan. Daarbij verwijst ik naar mijn boekje AGONIE een

MEGA INCULPATIE.

Hoofdgebouw Christelijk Sanatorium

